

Podsekretarz Stanu

DLPC-V.053.3.2019

Pan

Stanisław Trociuk

Zastępca

Rzecznika Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

W odpowiedzi na pismo IV.510.50.2019 z 8 stycznia 2020 r., dotyczące opracowania pouczeń dla stron postępowania cywilnego, zgodnie z obowiązkiem wyrażonym w art. 5 § 2 i 3 Kodeksu postępowania cywilnego (dalej: k.p.c.) w brzmieniu obowiązującym od 7 sierpnia 2020 r., uprzejmie informuję, że zgodnie z treścią art. 1 pkt. 2 *ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469 z późn. zm.)*, przewidziano kompetencję Ministra Sprawiedliwości do określenia w drodze rozporządzenia wzorów pouczeń, których udzielania na piśmie wymaga kodeks, przy uwzględnieniu konieczności zapewnienia komunikatywności przekazu. W treści art. 17 pkt. 2 ustawy nowelizującej przewidziano dwunastomiesięczny okres *vacatio legis* wskazanego przepisu, co oznacza, że wymienione rozporządzenie powinno zostać wydane do 7 sierpnia 2020 r. (ww. nowela została ogłoszona w Dzienniku Ustaw 6 sierpnia 2019 r.).

Obecnie trwają czynności, przewidziane treścią zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 września 2015 r. w *sprawie prowadzenia prac legislacyjnych w Ministerstwie Sprawiedliwości*, mające na celu opracowanie ustandaryzowanej treści pouczeń. Prace te znajdują się w zaawansowanym stadium.

Podzielając wyrażoną w treści pisma argumentację odnoszącą się do rangi i znaczenia opracowywanych pouczeń, pragnę w tym miejscu zwrócić uwagę, że po raz pierwszy w Ministerstwie Sprawiedliwości zainicjowane zostały działania, mające na celu sformułowanie pouczeń procesowych w sposób zrozumiały dla statystycznego obywatela, co

pozwole w pełniejszym zakresie urzeczywistnić jego prawo do sądu. W ramach realizacji przyjętych założeń, planowane jest podjęcie współpracy z wybraną jednostką naukową, która dokona oceny opracowanych pouczeń pod kątem formy językowej oraz przejrzystości i jasności, przy jednoczesnym dostosowaniu ich treści do aparatu pojęciowego przeciętnego Polaka.

Podkreślić wobec powyższego należy, że zarówno zakres jak i cel zamierzonych prac, sprzeciwiają się możliwości znaczącego przyspieszenia podejmowanych działań. Jak trafnie podkreślono w treści cytowanego na wstępie pisma, dokonana w ubiegłym roku nowelizacja procedury cywilnej jest obszerna, przy czym szczególne znaczenie przypisano kwestii realizacji gwarancji procesowych stron postępowania cywilnego. Wpisujące się w tak zakreśloną koncepcję działania zmierzające do opracowania przejrzystych, czytelnych, a zarazem zgodnych z intencją ustawodawcy pouczeń, wymagają znacznego nakładu pracy, związanego z zaangażowaniem ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości, jak również wybranej jednostki badawczej z zewnątrz. Wskazane okoliczności przeciwstawiają się możliwości skrócenia *vacatio legis*, przewidzianego w treści art. 17 ust. 2 ustawy nowelizującej z dnia 4 lipca 2019 r., w myśl postulatu wyrażonego w piśmie Pana Rzecznika.

Trudno podzielić przy tym podnoszone w piśmie sugestie, jakoby brak opracowanych pouczeń mógł w znaczącym stopniu wpływać na pozbawienie stron należnych im gwarancji procesowych, skoro nadal zgodnie z § 1 art. 5 k.p.c. *W razie uzasadnionej potrzeby sąd może udzielić stronom i uczestnikom postępowania występującym w sprawie bez adwokata, radcy prawnego, rzecznika patentowego lub radcy Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych*, a nadto wszedł w życie art. 205² k.p.c., nakazujący już obecnie sądowni udzielenie stronom i uczestnikom postępowania stosownych, wskazanych w treści tego przepisu pouczeń, pomimo braku ich zestandaryzowanej treści.

Z poważaniem –
dr Anna Dalkowska
podsekretarz stanu
/podpisano elektronicznie/